

R123/89-23

ULUSAL DENİZ ÖLÇME VE İZLEME PROGRAMI

DOĞU KARADENİZ ALT PROJESİ

1989 YILI I. DÖNEM RAPORU

Proje No: DEBÇAG-58/G

Destekleyen Kuruluş

TÜBİTAK DENİZ BİLİMLERİ

VE

ÇEVRE ARAŞTIRMALARI GRUBU

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

DENİZ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

P.K. 28, 33731

Erdemli-İÇEL

Aralık, 1989

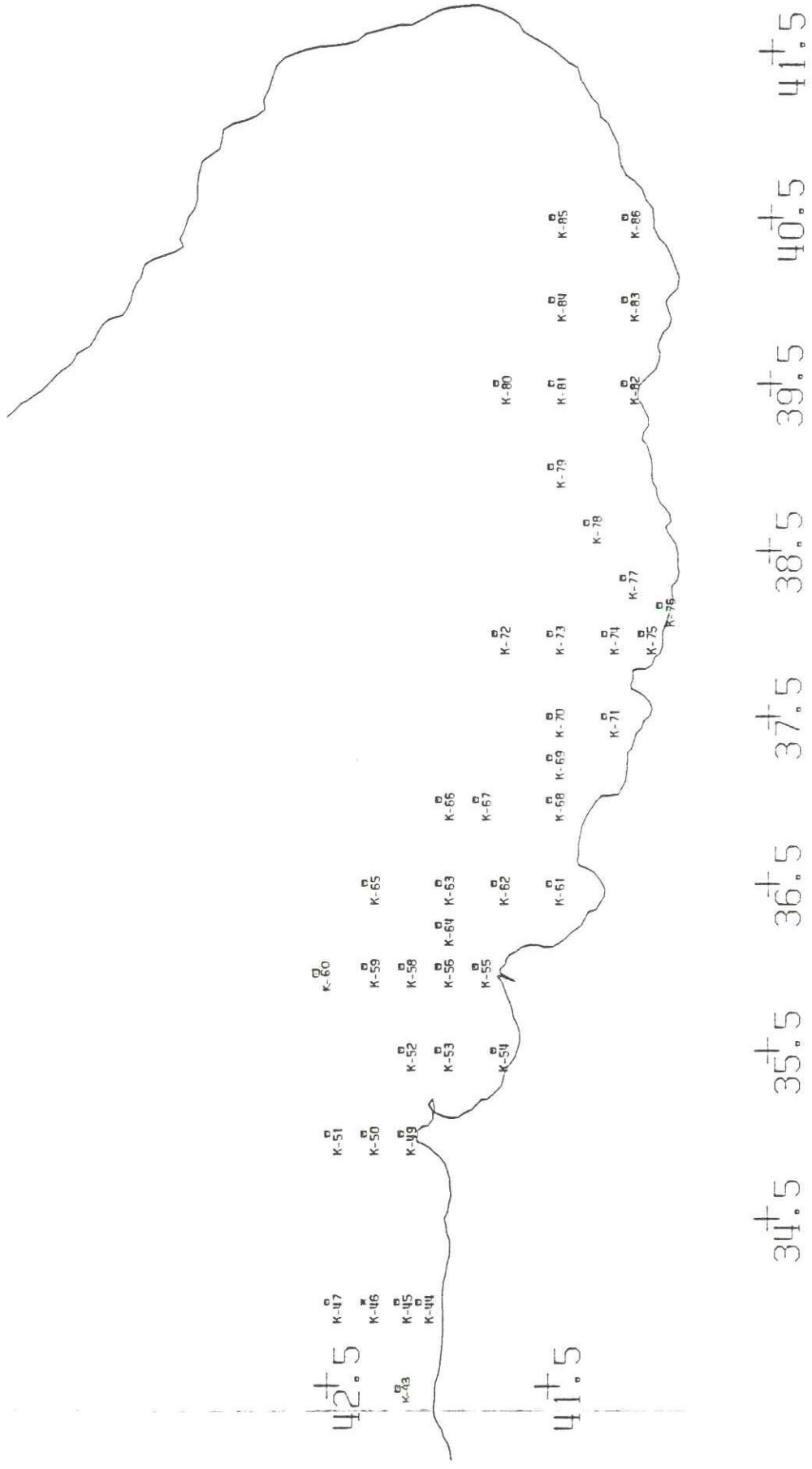
I. GİRİŞ

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) desteği ile 1987 yılında fiilen başlayan "Ulusal Deniz Ölçüm ve İzleme Programı" denizlerimizin oşinografik karakterlerinin belirlenmesi, kirletici kaynakların etkilerinin boyutları ve bu sularımızın etkin ve sağlıklı kullanılım yollarının belirlenmesi amacını gütmektedir. Bu programın bir alt projesi olan Karadeniz Alt Projesi (DEBÇAG-58/G) kapsamında bu denizin ekonomik bölge sınırlarımız içinde kalan kesiminin dinamiğini kontrol eden etkenlerin belirlenmesi ve bu denizimizin biyokimyasal karakterlerinin bilimsel bazda tanımlanması yönünde, 1989 yılı I. Dönemi içinde iki saha çalışması yapılmıştır. Bu saha çalışmalarının birincisi Ocak, ikincisi ise Nisan dönemlerinde ODTÜ-DBE'ne ait R/V Bilim gemisiyle yapılmıştır.

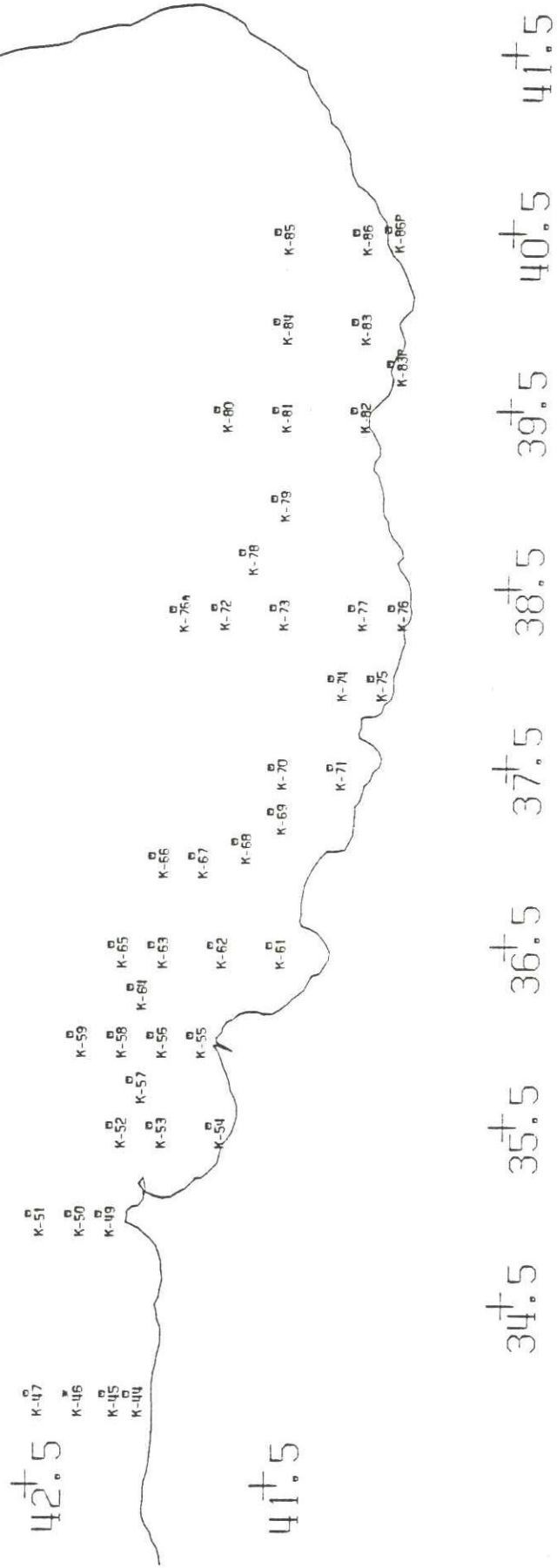
Bu çalışmalarda, biyokimyasal parametreler olarak besin tuzlarından orto-fosfat ($o-PO_4-P$), Toplam Oksitlenmiş Azot (TNO_2-N), molibdat reaktif Silikat ($Si(OH)_3-Si$), suda çözülmüş halde bulunan organik maddeler (DOC) ve klorofil-a (CHLL-a); kirletici parametreler olarak ta Hümik Maddeler (HM), Toplam Askıda Katı Maddeler (TAK) ve suda Toplam Civa (Hg_w) ölçümleri yapılmıştır. Bu parametrelerin yanı sıra, yüzeyden 200 metre derinliğe kadar çözülmüş oksijen ve oksijenin sıfır değerine yaklaştığı derinlikten başlamak üzere de hidrojen sülfür ölçümleri yapılmıştır.

II. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

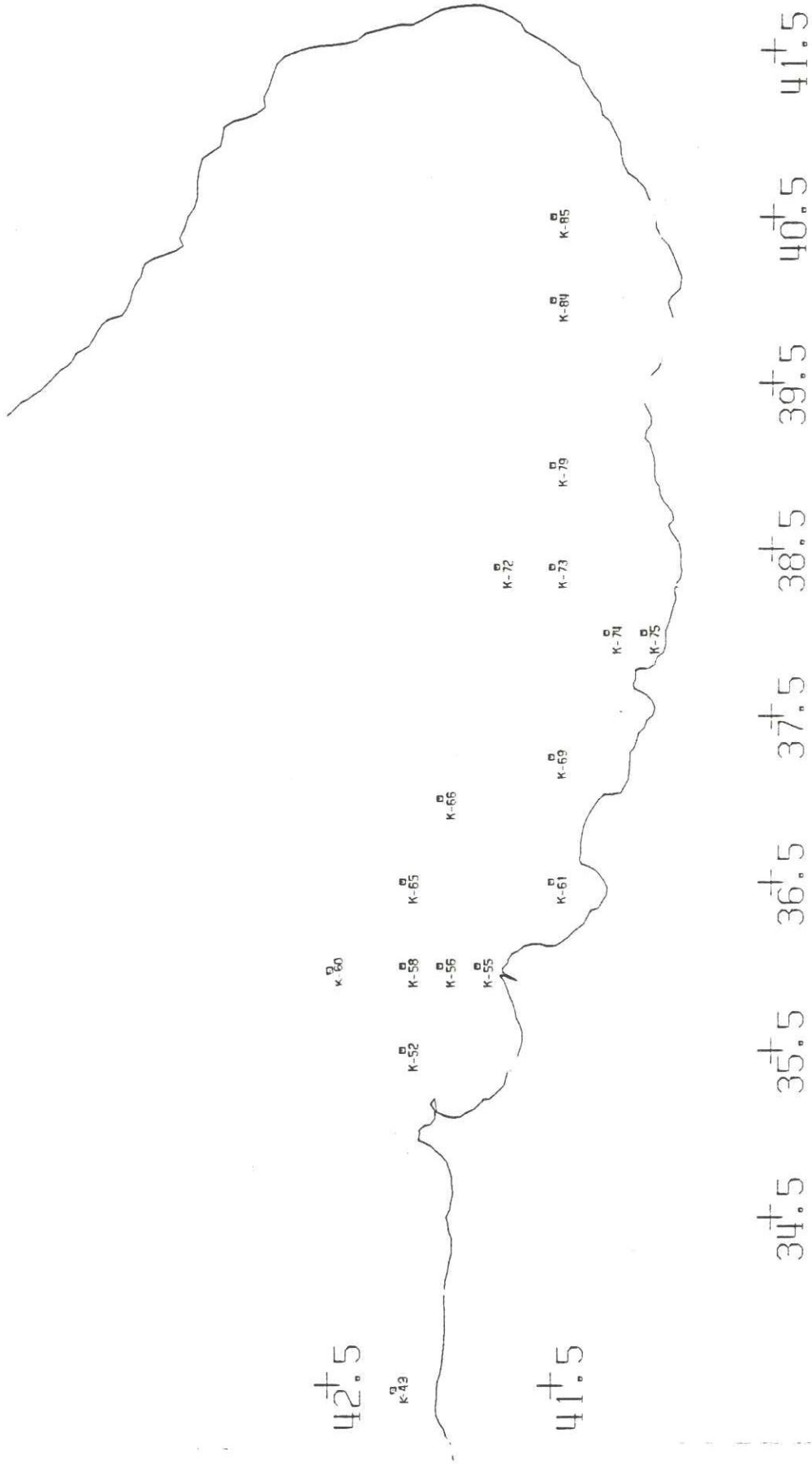
TÜBİTAK-Deniz Bilimleri ve Çevre Araştırmaları Grubu'nun desteğiyle Doğu Karadeniz Alt Projesi (DEBÇAG-58/G), ODTÜ-DBE tarafından yürütülmektedir. Anılan proje kapsamında Çizelge-1 ve Çizelge-2'de belirtilen biyokimyasal parametrelerin ölçümü yapılmıştır. Aynı istasyonlarda CTD probu kullanılarak tuzluluk (So/oo), sıcaklık ($^{\circ}C$) ve çözülmüş oksijen (DO)

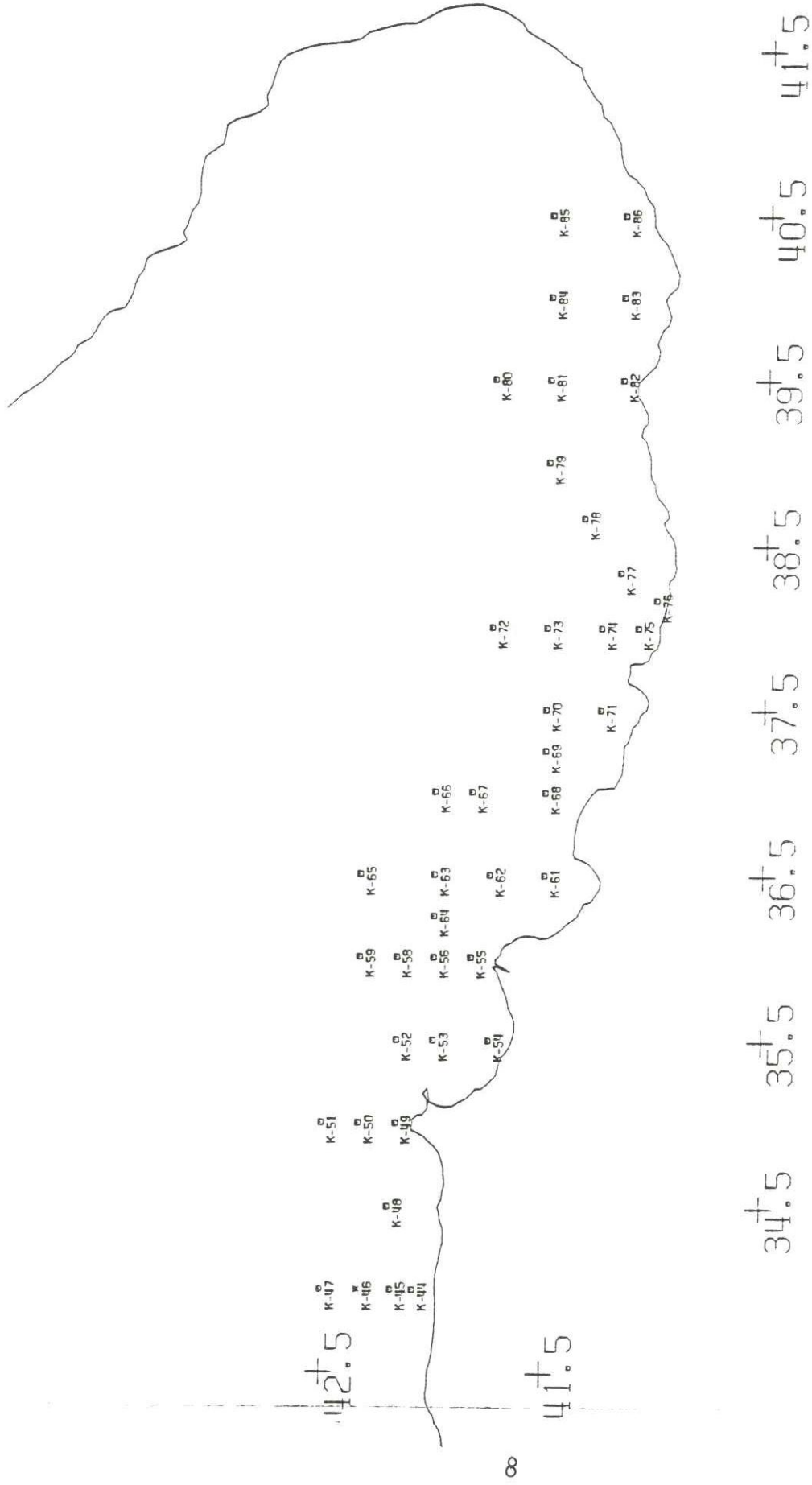
Şekil-1: Ocak, 1989 Döneminde Doğu Karadeniz'de biyokimyasal parametrelerin ölçüldüğü istasyonların konumları

Şekil-2: Ocak, 1989 Döneminde Doğu Karadeniz'de fiziksel parametrelerin ölçüldüğü İstasyonların konumları

Şekil-3: Nisan, 1989 Döneminde Doğu Karadeniz'de biyokimyasal parametrelerin ölçüldüğü istasyonların konumları

Şekil-4: Nisan, 1989 Döneminde Doğu Karadeniz'de fiziksel parametrelerin ölçüldüğü istasyonların konumları